

zaaknummer 2010 T 157

Datum 11 juli 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klaagster,
juridisch adviseur: mr. N.A. Viellevoeye-Geers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

[naam],
[leeftijd] op het moment van indiening van het verweerschrift
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
lid van de Congregatie van de Zusters van Onze Lieve Vrouw van
Amersfoort.

1. De procedure

Het klaagschrift (met bijlagen) is door de griffie van de Beoordelings- en Adviescommissie ontvangen op 31 januari 2011. Voorts is bij de griffie namens aangeklaagde een verweerschrift (met bijlagen) ingekomen van dr. D.J.P.M. Vermunt, advocaat te Arnhem, dat mede is opgemaakt door zuster [naam], provinciaal overste van de Congregatie. Op 18 augustus 2011 heeft de griffie een brief met bijlage ontvangen van dr. Vermunt. Voorts is bij de griffie een brief d.d. 2 september 2011 met bijlage binnengekomen van mr. Viellevoeye-Geers.

Op 5 september 2011 heeft te Utrecht een eerste zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij deze zaak werd behandeld tezamen met de zaak van [naam] (zaaknummer 2010 T 061). Klaagster is tijdens deze zitting verschenen, bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Viellevoeye-Geers voornoemd, en vergezeld van mw.[naam], sociaal psychiatrisch verpleegkundige GGNet Zevenaar. Aangeklaagde is ook verschenen, vergezeld en bijgestaan door dr. Vermunt voornoemd en zuster [naam] voornoemd. (Tijdens deze zitting werd de eerder ingediende klacht door klaagster tegen zuster [naam] ingetrokken)

Door mr. Viellevoeye-Geers en door dr. Vermunt zijn pleitaantekeningen overgelegd.

Op 4 oktober 2011 heeft de griffie een brief met bijlagen ontvangen van mr. Viellevoeye-Geers.

Aangezien de Klachtencommissie voor het vaststellen van de gestelde feiten een getuigenverhoor aangewezen achtte, zijn door de Klachtencommissie meerdere personen

opgeroepen te verschijnen als getuige op een nadere hoorzitting. Tijdens de zitting van 6 februari 2012 te Utrecht zijn als getuigen gehoord: mw.[naam], mw. [naam] , dhr.[naam] en mw. [naam]. Dhr. [naam] heeft besloten ervan af te zien om als getuige te verschijnen. Hij heeft zijn getuigenis in een brief d.d. 9 december 2011 vastgelegd.

Na de hoorzitting van 6 februari 2012 zijn alle partijen in de gelegenheid gesteld te reageren op de getuigenverklaringen. Namens aangeklaagde heeft de griffie op 22 maart 2012 een reactie ontvangen. Een reactie van de zijde van klaagster is door de griffie ontvangen op 23 maart 2012. Hierop heeft de griffie een e-mail ontvangen d.d. 2 april 2012 van dr. Vermunt.

Op 13 april 2012 is bij de griffie een formulier ‘Toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs’ binnengekomen , opgemaakt en ondertekend door [naam] d.d. 10 april 2012. Voorts zijn op 1 mei 2012 en 10 mei 2012 nog twee brieven (met bijlagen) van dr Vermunt bij de griffie binnengekomen .

Mr. Viellevoeye heeft nog een brief d.d. 31 mei 2012 van mr. Hekster, advocaat te Utrecht, doen toekomen met als bijlagen verklaringen van [naam]. Voorts heeft de griffie op 4 juni 2012 een ondertekende versie ontvangen van een verklaring van [naam].

Op 4 juni 2012 heeft te Utrecht de voortzetting van de zitting plaatsgevonden – wederom in een gezamenlijke behandeling met de zaak 2010 T 061 -, waarbij de Klachtencommissie op dezelfde wijze was samengesteld als bij de eerdere zitting, welke samenstelling onder aan dit advies wordt vermeld.

Klaagster is verschenen en werd bijgestaan door haar juridisch adviseur mr. Viellevoeye-Geers en vergezeld van mw. [naam] voornoemd en mw. [naam].

Namens aangeklaagde is verschenen zuster [naam] voornoemd, vergezeld van haar raadsman dr. Vermunt voornoemd, die ter zitting pleitaantekeningen heeft overgelegd.

2. De klacht

2.1. Klaagster verbleef van haar 3e tot haar 10e jaar in het kindertehuis “[naam]” te [plaats[, samen met haar broers en twee zussen, omdat haar ouders de kinderen thuis geestelijk en lichamelijk verwaarloosden.

Aangeklaagde was werkzaam in dit kindertehuis.

2.2 Klaagster werd variërend van drie keer per week tot eens in de twee à drie weken door aangeklaagde 's nachts uit haar kamertje gehaald en meegenomen naar een andere kamer. Klaagster werd deels ontkleed. Aangeklaagde zelf was naakt en had alleen een wit kapje op. Klaagster moest naast aangeklaagde in bed liggen, waarna ze aangeklaagde over haar hele lichaam, inclusief haar geslachtsdeel, moest strelen. Klaagster vond dit heel vies. Aangeklaagde zat ook aan klaagster.

Soms nam aangeklaagde een man mee, die dan sex met klaagster had. Klaagster werd door die man verkracht. Aangeklaagde bleef er dan bij en keek. Het gebeurde regelmatig dat bij klaagster een kruis (koud metaal) of kaars in haar vagina werd gestopt. Klaagster verging na deze gebeurtenissen van de pijn. De viezigheid bleef in haar buik en ze ontwikkelde een obsessie voor buikklachten. Ze had af en toe bloed in haar onderbroek. Het seksuele misbruik ging altijd gepaard met dreigementen: “Niet over praten. God ziet alles, anders word je gestraft. Ik bepaal wat er gebeurt. Het hoort erbij”. Klaagster kreeg bovendien te horen dat zij lelijk en vies was en werd na het misbruik onder de koude douche gezet.

De herinnering van klaagster is dat alles donker was, geen herinneringen aan kleuren in die tijd.

2.3 De eerder beschreven gebeurtenissen hebben een zeer grote impact gehad op het leven van klaagster. Door het seksueel misbruik lijdt zij aan een ernstige PTSS. Deze diagnose is

door haar behandelend psychiater gesteld. De gevolgen zijn enorm en levenslang. De concentratieproblemen alleen al zijn blijvend, hetgeen in het verleden haar studie heeft geblokkeerd.

Klaagster had moeite met intimiteit tijdens haar relatie met haar ex-echtgenoot. Tijdens haar twee zwangerschappen had zij last van paniek- en angstaanvallen. Zij werd ernstig depressief en ontwikkelde psychoses. In die tijd werd zij meerdere keren per jaar opgenomen op een psychiatrische afdeling. In die periode heeft zij een poging tot zelfmoord ondernomen. Thans blijft klaagster zeer kwetsbaar. Met psychiatrische hulp in de vorm van medicijnen en gesprekken heeft zij sinds enige jaren geen opnames meer gehad.

Pas onlangs is klaagster er achter gekomen dat ook haar zus [naam] in hetzelfde kindertehuis seksueel is misbruikt en wel in dezelfde periode en door dezelfde mensen. Klaagster heeft veel steun aan haar zus in deze moeilijke tijd dat zij samen de procedure voeren. Zeer recent heeft nog een andere zus, [naam], ook een klacht ingediend tegen aangeklaagde

2.4 Het doel van de klachtenprocedure is erkenning van het feit dat aangeklaagde klaagster zowel lichamelijk als geestelijk heeft misbruikt en de gevolgen die dit heeft gehad op de rest van het leven van klaagster.

Aan de Klachtencommissie wordt verzocht te adviseren om de klacht gegrond te achten, te erkennen dat klaagster in genoemde omstandigheden seksueel is misbruikt en om aangeklaagde daarover spijt te laten betuigen.

3. Het verweer

Aangeklaagde was van [periode] werkzaam als groepsleidster van de groep “[naam]” in het kindertehuis. Zij betwist met klem hetgeen haar door klaagster wordt verweten.

Dr. Vermunt stelt dat, uitgaande van die betwisting, de vraag dient gesteld te worden of uit het dossier feiten en omstandigheden blijken die ertoe nopen om in het kader van de waarheidsvinding alert te zijn op de invloed van de zogenaamde ‘hervonden’ of ‘uitgestelde herinneringen en dus op de betrouwbaarheid van hetgeen door klaagster wordt verklaard. Hierbij wordt verwezen naar de mededeling van mw. [naam] voornoemd: “(...) dat ze nu vol in de herbelevingen zitten”. Voorts wordt verwezen naar het tweeledige artikel van Prof. O. van der Hart en dr. E.R.S. Nijenhuis “Psychotherapie en hervonden herinneringen”, waarin de passage wordt vermeld: “Omdat het waarheidsgehalte van uitgestelde (en voortdurend oproepbare) herinneringen aan schokkende gebeurtenissen in afwezigheid van onafhankelijke gegevens onzeker is, is het belangrijk deze herinneringen niet zonder meer voor (geheel) waar of onwaar te houden”. Van de aanwezigheid van “onafhankelijke gegevens” als in dit citaat bedoeld blijkt uit het onderhavige dossier niet. Voorts bevat het dossier onvoldoende feitelijke gegevens van zodanige aard dat op grond daarvan zou moeten worden aangenomen dat in de onderhavige zaak de mogelijkheid van “collaborative storytelling” als geheel onwaarschijnlijk terzijde moet worden gesteld.

De overste heeft gesteld dat het kindertehuis onder de juridische verantwoordelijkheid viel van de burgerlijke stichting “[naam]”. Aan de Congregatie van de Zusters van OLV van Amersfoort is op een gegeven moment verzocht om personeel te leveren. De Congregatie had geen enkele bemoeienis ten aanzien van het kindertehuis. De zusters die werkzaam waren in het kindertehuis stonden onder het formele gezag en verantwoordelijkheid van de stichting. De overste heeft in het archiefonderzoek geen aanwijzingen gevonden die zouden kunnen wijzen op onoorbaargedrag van aangeklaagde.

De overste wil niet ontkennen dat aangeklaagde mogelijk slachtoffer is geweest van seksueel misbruik, maar kan dit ook niet bevestigen. Als overste dient zij de klacht serieus en met

respect te onderzoeken, maar dient zij tegelijkertijd ook de ontkenning van aangeklaagde serieus te nemen zonder enig vooroordeel. De overste wenst graag toe te zeggen dat zij altijd open staat voor een pastoraal gesprek met klaagster, indien zij daartoe behoefte heeft.

Aangeklaagde meent dat moet worden geconcludeerd dat de verklaring van klaagster niet zonder meer voldoende betrouwbaar kan worden geacht en dat die verklaring niet in voldoende mate wordt ondersteund door uit een andere bron dan klaagster voortkomend, voldoende betrouwbaar ander bewijs. Aan de Klachtencommissie wordt dan ook verzocht te adviseren dat de klacht ongegrond is.

4. De beoordeling

4.1 Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Blijkens artikel 6.1 vangt de procedure aan met een klacht die wordt ingediend door degene die stelt dat hij of zij slachtoffer is van seksueel misbruik door een betaalde of onbetaalde functionaris in een kerkelijke instelling van de R.-K. kerk in Nederland *of door iemand die op basis van een zending van een bisschop, militair ordinarius of een overste in een burgerlijke instelling werkzaamheden verricht*. Nu blijkens een overeenkomst tussen de stichting en de Congregatie was overeengekomen dat een aantal leden van de Congregatie - waaronder aangeklaagde - ter beschikking werd gesteld aan de stichting om binnen het kindertehuis werkzaamheden te verrichten, blijft de Congregatie, gelet op voormeld cursief gedrukt gedeelte van artikel 6.1, zelf verantwoordelijk ten aanzien van eventueel gepleegd seksueel misbruik door de zusters die door de Congregatie in het kindertehuis te werk werden gesteld. Derhalve wordt het beroep op niet-ontvankelijkheid van de klacht verworpen.

4.2. Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.3. Niet ter discussie staat dat de door klaagster gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.4 De verklaring van klaagster is op de Klachtencommissie oprecht overgekomen. Echter, bij de beoordeling van een klacht, zeker indien ze wordt betwist, kan de Klachtencommissie niet uitsluitend afgaan op de verklaring van de betrokkene en zal moeten blijken van aanvullende feiten en omstandigheden die de klacht voldoende aannemelijk maken.

4.5 Uit het verweer is gebleken dat aangeklaagde met klem en gemotiveerd betwist hetgeen haar wordt verweten. Derhalve dient er, om tot een gegrondverklaring van de klacht te kunnen komen, sprake te zijn van overige verklaringen dan wel andere feiten, die de verklaring van klaagster ondersteunen. Waar in de thans voorliggende zaak sprake is van een jonge leeftijd van klaagster geldt te meer dat aanvullend, *onafhankelijk* steunbewijs vereist is om tot aannemelijkheid van de klacht te kunnen concluderen.

Na bestudering van de inhoud van alle overgelegde stukken is voor de Klachtencommissie overduidelijk geworden dat klaagster als gevolg van wat zij in haar leven vanaf haar vroege jeugd heeft meegemaakt een zware last met zich meedraagt en in samenhang daarmee langdurig veel psychische klachten ondervindt. Tegelijkertijd echter moet de

Klachtencommissie vaststellen dat er onvoldoende objectieve feiten of omstandigheden aan het licht zijn gekomen die het verhaal van klaagster met betrekking tot het seksueel misbruik door aangeklaagde voldoende aannemelijk maken.

De verklaringen van klaagster en die van haar zus [naam], welke zaak gezamenlijk is behandeld met de thans voorliggende zaak, zijn nagenoeg identiek aan elkaar, waardoor de verklaringen moeilijk op afzonderlijke authenticiteit te doorgronden zijn.

Ook de verslagen van de sociaal psychiatrisch verpleegkundige, mede ondertekend door de superviserend psychiater, bevestigen slechts hetgeen klaagster en haar zus tegen deze verpleegkundige hebben verteld (overigens –opnieuw– in gezamenlijke begeleidingsgesprekken met beide klaagsters) en vormen derhalve geen onafhankelijke deskundigenrapportage. Daarnaast hebben de getuigenverhoren geen feiten bijgebracht die tot een ander oordeel leiden. Een aantal van de broers en zussen van klaagster, die daar eveneens hebben verbleven, verklaren dat hen dit niet is overkomen, noch dat ze dit hebben gezien, noch dat ze destijds daarover iets hebben gehoord van hun eigen broers of zussen of van andere meisjes in dat tehuis. Zelfs de oudste zus van klaagster, mw. [naam], die daar verbleef vanaf haar 7^e tot haar 13^e jaar heeft verklaard nooit te hebben gemerkt of van haar zussen te hebben gehoord dat ze 's nachts uit bed werden gehaald. Ook een toenmalige leidster die als getuige is gehoord heeft verklaard nooit te hebben gemerkt of te hebben gehoord dat er 's nachts kinderen met dat doel uit hun bed werden gehaald.

Ook de aanwezigheid van tegenstrijdigheden in de uitlatingen van klaagster en haar broers en zussen over wie er wanneer met wie over het seksueel misbruik zou hebben gesproken, draagt niet bij tot de vereiste aannemelijkheid van de gestelde feiten. Kort voor de zitting van 4 juni 2012 is nog een verklaring overgelegd van mw. [naam] d.d. 29 mei 2012, waarin zij verklaart ook seksueel misbruikt te zijn door aangeklaagde. Ook deze verklaring acht de Klachtencommissie niet dienstig als steunbewijs, nu de inhoud van deze verklaring zich richt op geheel andere handelingen gepleegd door aangeklaagde dan die door klaagster zijn beschreven. Tot slot merkt de Klachtencommissie op dat het door klaagster overgelegde e-mailbericht van [naam] in erg algemene en vage bewoordingen is gesteld en geen verband legt met de persoon van aangeklaagde noch met feiten die in onderhavige klacht zijn gesteld.

4.6 Gelet op bovenstaande overwegingen moet de conclusie luiden dat de Klachtencommissie voor de feiten die klaagster heeft gesteld niet voldoende bewijs heeft gevonden, zodat de klacht niet gegrond kan worden verklaard.

5. Het advies

Op grond van het vorenstaande adviseert de Klachtencommissie aan de Overste van de Congregatie van de Zusters van Onze Lieve Vrouw van Amersfoort de klacht niet gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 11 juli 2012 door:

mr. G.A.M. Stevens, voorzitter; mr. P.A.M. Hendriks en drs. A.A.M. Oostveen, leden, bijgestaan door mr. S.R.M.I. Roos-Bollen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

De Voorzitter

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van religieuzen De Zusters van Onze Lieve Vrouw en aan klagster verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klagster schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die zij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.